

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
29 серпня 2019 року,
Протокол № 1

Проректор з навчальної роботи

_____ Л. І. Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

29 серпня 2019 року

м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»
для підготовки фахівців на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність
галузі знань 26 Цивільна безпека**

м. Хмельницький
2019

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 2
2. Заплановані результати навчання	– 3
3. Програма навчальної дисципліни	– 5
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 7
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 7
4.2. Аудиторні заняття	– 8
4.3. Самостійна робота студентів	– 8
5. Методи навчання та контролю	– 8
6. Схема нарахування балів	– 9
7. Рекомендована література	– 10
7.1. Основна література	– 10
7.2. Допоміжна література	– 10
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 12

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 26 Цивільна безпека
2. Код і назва спеціальності	– 262 Правоохоронна діяльність
3. Назва спеціалізації	– –
4. Назва дисципліни	– Забезпечення прав людини в правоохоронній діяльності
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ВДПП 2.1.8.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– другий
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– магістр
9. Курс / рік навчання	– перший
10. Семестр	– перший
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 90 (3/90)
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 30
% від загального обсягу	– 33,3
лекційні заняття (годин)	– 16
% від обсягу аудиторних годин	– 53,3
семінарські заняття (годин)	– 14
% від обсягу аудиторних годин	– 46,7
самостійна робота (годин)	– 60
% від загального обсягу	– 66,7
тижневих годин:	
аудиторних занять	– –

самостійної роботи	– –
3) заочна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 16
% від загального обсягу	– 17,8
лекційні заняття (годин)	– 10
% від обсягу аудиторних годин	– 62,5
семінарські заняття (годин)	– 6
% від обсягу аудиторних годин	– 37,5
самостійна робота (годин)	– 74
% від загального обсягу	– 82,2
тижневих годин:	
аудиторних занять	– –
самостійної роботи	– –
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ОДПП 1.2.4. Міжнародно-правові механізми захисту прав людини
2) супутні дисципліни	– ВДПП 2.1.7. Адміністративна діяльність Національної поліції України; ВДПП 2.1.3. Правове регулювання запобігання та протидії корупції
3) наступні дисципліни	– ВДПП 2.1.15 Правовий статус правоохоронних органів у зарубіжних країнах; ВДПП 2.1.16. Міжнародний та закордонний досвід функціонування правоохоронних органів
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

<i>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i>	
<i>1. Знання</i>	
<i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	розкривати зміст основних прав та свобод людини і громадянина та роль правоохоронних органів в їх забезпеченні;
1.2)	відтворювати предметну сферу і методологічну основу захисту та дотримання прав людини в правоохоронній діяльності;
1.3)	розкривати зміст поняття забезпечення прав і свобод людини правоохоронними органами;
1.4)	характеризувати зміст базових науково-теоретичних положень організації діяльності правоохоронних органів щодо забезпечення прав і свобод людини;
1.5)	описувати зміст способів забезпечення захисту прав людини в правоохоронній діяльності;
1.6)	визначати місце правоохоронної діяльності у механізмі організаційно-правового забезпечення прав і свобод людини;
1.7)	називати основні категорії методології управління правоохоронними органами, адаптованої до умов формування України як правової держави;
1.8)	відтворювати положення міжнародних документів щодо захисту прав людини.

2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) пояснювати зміст основних прав та свобод людини;
2.2) обговорювати специфіку забезпечення окремих прав людини правоохоронними органами;
2.3) пояснювати базові принципи міжнародних актів у сфері забезпечення прав людини;
2.4) ідентифікувати порушення окремих прав людини у правоохоронній сфері.
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) застосовувати на практиці набуті знання механізму забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності;
3.2) демонструвати вміння на підставі ретроспективного аналізу діяльності поліції та міліції встановити закономірності й тенденції, що впливають на ефективність забезпечення прав і свобод людини органами внутрішніх справ;
3.3) розробити концепцію вдосконалення правових основ забезпечення прав і свобод людини правоохоронними органами.
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) дискутувати щодо проблем забезпечення прав людини в діяльності правоохоронних органів;
4.2) досліджувати практику міжнародних інституцій щодо забезпечення прав людини в правоохоронній сфері;
4.3) протиставляти і критично оцінювати судову практику щодо забезпечення прав людини в правоохоронній сфері;
4.4) класифікувати права і свободи людини, що забезпечуються правоохоронними органами;
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) аналізувати та визначати можливості використання в Україні досвіду діяльності правоохоронних органів зарубіжних країн у сфері забезпечення прав і свобод людини;
5.2) систематизувати упровадження світових стандартів у діяльність правоохоронних органів щодо забезпечення прав і свобод людини й надати рекомендації щодо шляхів вдосконалення організаційно-правового забезпечення правоохоронної діяльності;
5.3) систематизувати основні підходи щодо реформування правоохоронних органів задля забезпечення ефективності дотримання прав людини в правоохоронній сфері.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) пояснювати доцільність застосування системного, комплексного, функціонального та історичного підходів до вивчення забезпечення прав людини в правоохоронній сфері;
6.2) оцінювати вплив міжнародних механізмів в забезпеченні прав людини;
6.3) проводити аналіз ефективності забезпечення прав і свобод людини та громадянина в правоохоронній сфері.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) визначати напрями інноваційної концепції реформування підготовки персоналу

правоохоронних органів з проблем забезпечення прав і свобод людини;
7.2) проектувати нові підходи, моделі і технологій підвищення ефективності правоохоронної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Міжнародне і національне законодавство про забезпечення прав людини

Поняття прав людини та основні етапи їх розвитку. Основні види прав і свобод людини в Конституції України і роль правоохоронних органів у їх забезпеченні.

Міжнародне і національне законодавство про забезпечення прав людини: порівняльний аналіз. Конституція України про зобов'язання держави щодо забезпечення прав людини та про умови їх обмеження.

Тема 2. Система, завдання та функції правоохоронних органів із забезпечення прав людини

Поняття та ознаки правоохоронних органів. Нормативно-правове регулювання функціонування правоохоронних органів.

Система та класифікація правоохоронних органів. Завдання правоохоронних органів та їх функції. Призначення та роль правоохоронних органів у системі забезпечення прав і свобод людини.

Реформування правоохоронних органів. Реформування підготовки працівників правоохоронних органів.

Тема 3. Забезпечення права на життя в правоохоронній діяльності

Поняття та зміст права на життя. Міжнародне та національне правове регулювання права на життя.

Позитивний та негативний обов'язок держави в особі правоохоронних органів щодо забезпечення права на життя.

Класифікація порушень права людини на життя працівниками правоохоронних органів.

Право на життя працівників правоохоронних органів.

Тема 4. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність в правоохоронній діяльності

Поняття та зміст права на свободу та особисту недоторканність. Міжнародне та національне правове регулювання права на свободу та особисту недоторканність.

Види обмеження права на свободу та особисту недоторканність. Кримінальне процесуальне затримання (в порядку КПК). Адміністративно-процесуальне затримання (в порядку КУпАП). Загальне або профілактичне затримання особи (ЗУ «Про Національну поліцію» — поліцейське піклування). Тримання під вартою. Адміністративний арешт.

Практика Європейського суду з прав людини щодо неналежної реєстрації затриманих осіб у діяльності правоохоронних органів.

Тема 5. Заборона катувань та жорстокого поводження в діяльності правоохоронних органів

Міжнародне та національне регулювання заборони катувань та жорстокого поводження.

Основні механізми попередження катувань та жорстокого поводження. Безоплатна вторинна правова допомога. Державне бюро розслідувань. Національний превентивний механізм.

Оцінка розповсюдженості катувань та жорстокого поводження у правоохоронних органах та їх оцінка.

Практика Європейського суду з прав людини щодо розгляду справ про заборону катувань та жорстокого поводження.

Тема 6. Забезпечення інформаційних прав правоохоронними органами

Поняття та зміст права на інформацію. Міжнародне та національне регулювання права на інформацію.

Національні стандарти права на доступ до інформації в Україні.

Види порушень права на доступ до інформації правоохоронними органами.

Система правоохоронних органів у забезпеченні права на доступ до інформації. Департамент Кіберполіції Національної поліції України.

Забезпечення прозорого процесу прийняття рішень у діяльності правоохоронних органів. Фінансова прозорості діяльності правоохоронних органів.

Доступ до інформації про організаційну структуру правоохоронних органів.

Тема 7. Дотримання права власності правоохоронними органами

Поняття та зміст права власності. Міжнародне та національне регулювання права власності. Загальний стан дотримання права власності правоохоронними органами.

Позитивний та негативний обов'язок держави забезпечення права власності. Захист права власності від злочинних посягань. Протиправне втручання працівників правоохоронних органів у володіння, користування та розпорядження фізичними та юридичними особами належною їм власністю.

Тема 8. Забезпечення свободи мирних зібрань в правоохоронній діяльності

Поняття та зміст свободи мирних зібрань. Міжнародні та національні стандарти в галузі дотримання свободи мирних зібрань.

Порушення свободи мирних зібрань з боку працівників правоохоронних органів.

Види порушень свободи мирних зібрань правоохоронними органами. Навмисні дії з перешкоджання можливості взяти участь у зібраннях. Безпідставне затримання учасників зібрань. Надмірне і невинуватене застосування сили і спеціальних засобів проти учасників зібрань. Застосування сили та інших об'єктів до журналістів, які висвітлюють зібрання. Бездіяльність працівників міліції під час с у тичок, що виникають між різними сторонами в ході мирних зібрань та контрзібрань. Переслідування учасників після завершення мирного зібрання.

Тема 9. Дотримання прав вразливих груп населення у діяльності правоохоронних органів

Міжнародні та національні стандарти щодо дотримання прав та свобод уразливих груп населення. Класифікація уразливих груп населення.

Заходи із покращення стану дотримання прав вразливих груп населення в діяльності правоохоронних органів.

Види порушень прав вразливих груп населення у діяльності правоохоронних органів.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін. зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін. зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Міжнародне і національне законодавство про забезпечення прав людини	10	2	2	–	–	6	9	1	–	–	–	8
2.	Система, завдання та функції правоохоронних органів із забезпечення прав людини	8	2	–	–	–	6	9	1	–	–	–	8
3.	Забезпечення права на життя в правоохоронній діяльності	11	2	2	–	–	7	11	1	1	–	–	9
4.	Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність в правоохоронній діяльності	11	2	2	–	–	7	10	1	1	–	–	8
5.	Заборона катувань та жорстокого поводження в діяльності правоохоронних органів	11	2	2	–	–	7	11	2	1	–	–	8
6.	Забезпечення інформаційних прав правоохоронними органами	11	2	2	–	–	7	11	2	1	–	–	8
7.	Дотримання права власності правоохоронними органами	11	2	2	–	–	7	12	2	1	–	–	9
8.	Забезпечення свободи мирних зібрань в правоохоронній діяльності	10	1	2	–	–	7	9	–	1	–	–	8

9.	Дотримання прав уразливих груп населення у діяльності правоохоронних органів	7	1	–	–	–	6	8	–	–	–	–	8
	Усього годин:	90	16	14	–	–	60	90	10	6	–	–	74

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні, лабораторні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних, лабораторних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до кожної теми (окремих тем) та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Студенти денної форми навчання виконують індивідуальні завдання у формі комп'ютерних презентацій.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

Структура залікового білету включає 2 теоретичних питання, визначення 4 понять та 10 тестових завдань.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування студентам балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Вибрані справи Європейського суду з прав людини. Випуск 6. К., 2008. 336.
2. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. та додаткові протоколи, рат. Законом України від 17.07.1997 р. (зміни в назві конвенції згідно Закону України від 09.02.2006 р.). *ОБУ*. 2006. №32. Ст. 2371.
3. Заборона катування. Практика Європейського суду з прав людини. К., 2001. 194 с.
4. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2003.
5. Колодій А. М. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні: підруч. для студ. ВНЗ та працівників місцевого самоврядування / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. К. : "Правова єдність", всеукраїнська асоціація видавців, 2008. 350 с.
6. Конституція України : станом на 1 лютого 2011 року / Верховна Рада України. К. : Преса України, 2011. 80 с.
7. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2002.
8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права від 16.12.1966 р. *Бюлетень Міністерства юстиції України*.
9. Моніторинг незаконного насильства в міліції (2004 – 2015 рр.) / Кол. авт. Харків: Харківський інститут соціальних досліджень, 2015. 328 с.
10. Права людини в діяльності української міліції 2014. Науково-практичне видання / За заг. ред. Чумака Ю.В., Пивоварова В.С. К., 2015 р. 232 с.
11. Права людини в діяльності української поліції – 2015. Науково-практичне видання / Упоряд. Крапивін Є.О. К. : Асоціація УМДПЛ, 2016 р. 408 с.
12. Соціально-педагогічна та психологічна допомога сім'ям з дітьми в період військового конфлікту. К. 2015. 176 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Антонович М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини: Монограф. К.: Видавничий дім «KM Academia», 2000. 262 с.
2. Ануфрієв М.І. Захист прав людини як функція суб'єктів профілактики/ М. І. Ануфрієв. *Вісн. Запорізьк. юрид. ін-ту*. Запоріжжя. 2000. № 4. С. 278-283.
3. Ануфрієв М.І. Проблеми реалізації норм Конституції України в діяльності органів внутрішніх справ. *Конституція України – основа модернізації держави та суспільства: Матер, наук. конф.* (Харків, 21-22 червня 2001р.) / Упоряд. Ю.М. Грошевий, М.І. Панов. Х.: Право, 2001. 592 с.
4. Волинка К.Г. Проблеми становлення єдиного механізму забезпечення прав і свобод особи. *Вісн. Запорізьк. юрид. ін-ту*. 2000. № 3. С. 38-48.
5. Ворушило В.П. Організаційно-правові заходи по зміцненню законності у діяльності органів внутрішніх справ. *Вісн. Одеськ. ін-ту внутр. справ*. 2001. № 3. С. 23-33.
6. Дедкова В.В. Процес формування правої культури співробітників правоохоронних органів. *Наук. вісн. Юрид. акад. МВС*. 2002. № 1. С. 268-273.
7. Дженис М., Кэй Р., Бредли Э. Европейское право в области прав человека: (практика и комментарии): Пер. с англ. М.: Права человека, 1997. 607 с.
8. Добрянський С. П. Права людини: деякі проблеми загальної теорії. *Юридична Україна*. 2003. № 5. С. 35-42.
9. Добрянський С. П. Хартія Європейського Союзу про основні права як втілення здобутків загальної теорії прав людини. *Бюл. Мін-ва юстиції України*. 2003. № 5. С. 42-48.
10. Замула А. Ю. Еволюція становлення тортур (катувань) у сучасному міжнародному

- праві. *Право і суспільство*. № 5–2 частина 3, 2015. С. 9-10.
11. Книженко О. О., Маренич Д. П. Протидія катуванню: актуальні питання сьогодення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2014. № 5. С. 109.
  12. Левківська О. Впровадження в Україні позитивного досвіду зарубіжних країн щодо запобігання катуванню та іншого жорстокого поводження з людьми в діяльності поліцейських органів. *Журнал «Наука і правоохорона»*, 2014, № 1(23).
  13. Михайленко Д.Г. Кримінально-правова характеристика катування. *Часопис Академії адвокатури України*. 2011. № 13 (4). С. 7-10.
  14. Шупінська О. Міжнародно-правові механізми захисту права власності: практика Європейського суду з прав людини. *Юридичний журнал*. 2008. № 11 [Електронний ресурс] // <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3060>

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> - Веб-портал Верховної Ради України
- <http://www.president.gov.ua> - Веб-портал Адміністрації Президента України
2. <http://www.kmu.gov.ua> - Веб-портал Кабінету Міністрів України
3. <http://mon.gov.ua> - Веб-сайт Міністерства освіти і науки України
4. <http://www.archives.gov.ua> - Веб-портал Державної архівної служби України
5. <http://nbuv.gov.ua/> - Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського
6. <http://gntb.gov.ua/ua/> - Веб-сайт Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
7. <http://www.ounb.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
8. <http://www.adm.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
9. <http://km-oblrada.gov.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної ради
10. <http://www.khmelnysky.com/> - Веб-сайт Хмельницької міської ради
11. <http://www.univer.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

Розробник робочої програми:

Викладач дисципліни:

доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук

_____ І.В. Рижук

26 серпня 2019 року

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового
права 27 серпня 2019 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри _____ О.М. Буханевич

27 серпня 2019 року

Декан юридичного факультету

_____ С. А. Крушинський

27 серпня 2019 року

Погоджено методичною радою університету 27 серпня 2019 року, протокол
№ 1.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун

27 серпня 2019 року

Обліковий обсяг робочої програми – 0,55 ум.др.арк.